

Voldsom stigning i type 1-diabetes blandt børn og unge

Stadig flere børn og unge bliver af uforklarlige årsager ramt af type 1-diabetes, som betyder, at kroppens livsvigtige insulinproduktion fuldstændig ophører. Årsagen er, at kroppens eget immunforsvar dræber de celler, som producerer insulin, hvorfor blodsukkeret fremover skal reguleres med flere daglige insulininjektioner ved hjælp af en såkaldt penkanyle eller via insulinpumpe. Dugfriske tal fra det svenske diabetesregister viser nu, at type 1-diabetikere, der har en insulinpumpe, lever længere.

• Af Lars Aksel Jakobsen
laj@raskmagasinet.dk

Helt nye tal fra det svenske nationale diabetesregister viser, at hvis en type 1-diabetiker har en insulinpumpe frem for en penkanyle, lever personen længere og har mindre risiko for at dø af hjertekarsygdom:

“Den allerstørste effekt ser vi på død som følge af hjertekarsygdom. Her er risikoen 44 procent lavere for dem, der harpumpe sammenlignet med dem, der bruger pen,” siger læge Soffia Gudbjörnsdottir fra Gøteborgs Universitet, som er ansvarlig for det svenske diabetesregister og som netop har præsenteret undersøgelsen på diabeteskonferencen EASD.

Insulinpumpen

En insulinpumpe er en lille mekaniskpumpe, der hele tiden pumper insulin fra en lille ampul i selve pumpen igennem en lille slange og kanyle, som føres ind under huden på maven. På denne måde tilføres der hele tiden insulin til personen med diabetes, og der er således ikke brug for insulininjektioner med en insulinpen.

Formålet med en insulinpumpe er at tilføre kroppen insulin på en måde, der ligner det normale så meget som muligt, så personen, der bruger pumpen, får en så flot blodglukose kontrol som muligt. Pumpen kan man bære i sin lomme i bukserne eller i et lille pumpeetui, der for eksempel kan sættes i bæltet. Der er også andre muligheder, eksempelvis kan pumpen sættes i BH'en, så den ikke umiddelbart kan ses, hvis man for eksempel har en tætsiddende kjole på.

Fordi pumpen skal afgive insulin hele tiden, har man den altid på sig; specielt er det nødvendigt at have den på sig om natten, når man sover. Man kan dog tage pumpen af i kortere tid, for eksempel når man skal i bad, eller hvis man ønsker at svømme sig en tur. Længere perioder uden brug af pumpen anbefales ikke.

Det livsnødvendige insulin

Type 1-diabetes rammer overvejende børn og unge, stort set ligeligt fordelt på køn. Sygdommen er kronisk og kræver behandling med insulin resten af livet, fordi insulin er et livsnødvendigt hormon, der hjælper med at omsætte den mad, man spiser, til energi i kroppen.

Det er normalt bugspytkirtlen, der udskiller insulin. Det gør den, når blodsukkeret stiger – altså når man spiser og drikker. Insulinet sendes rundt til alle kroppens væv og binder sig til celleoverfladerne. Her bliver insulinet den vigtige nøgle, der åbner døren, der går mellem blodbanen og vævene. Insulinet låser altså dørene op og hjælper sukkerstofferne med at komme fra blodbanen og ind i vævene. Går døren ikke op, bliver ens blodsukker alt for højt og cellerne får ikke tilført den nødvendige energi.

Potentialet for insulinpumpen er enormt, eftersom 10 danske børn hver uge rammes af type 1-diabetes. Fra 1996 til 2012 er det samlede antal børn og unge med diabetes således vokset fra 1.871 til 3.789. Heraf har kun cirka 25 type 2-diabetes, mens det resterende antal børn og unge har type 1-diabetes. Diabetes 1 bliver altså typisk diagnosticeret, når man er barn eller teenager. Forskerne ved ikke, hvad der udløser type 1-diabetes, og sygdommen kan derfor heller ikke forebygges eller helbredes. I alt lever ca. 32.000 danskere med type 1-diabetes.

Ved type 1-diabetes ophører insulinproduktionen i kroppen fuldstændig. Det skyldes, at kroppens eget immunforsvar dræber de celler, som producerer insulin. Blodsukkeret skal derfor reguleres med flere daglige insulininjektioner eller med insulinpumpe.

Følgesygdomme forebygges med Pumpe

Det svenske studie af insulinpumpers effekt på børn med type 1-diabetes viser altså, at der er store fordele at hente. Derfor mener Diabetesforeningen, at alle børn, der har gavn af det, skal have en insulinpumpe:

“Vi har i Diabetesforeningen længe kæmpet for, at alle børn, der har gavn af det, skal have en insulinpumpe – uden ventetid og med den nødvendige støtte til at det fungerer. Flere studier og nu senest de svenske tal, bekræfter det, vi længe har hørt fra vores medlemmer, nemlig at en insulinpumpe på mange måder gør hverdagen lettere for et barn med diabetes,” siger Diabetesforeningens rådgivningschef Signe Hasseriis og understreger:

“At have et velreguleret blodsukker kan nedsætte risikoen for alvorlige følgesygdomme som blindhed, nyresvigt og amputationer. Det gavner både den enkelte patient og samfundet, hvis brugen af insulinpumper bliver udbredt. Det er nemlig langt billigere at forebygge alvorlige følgesygdomme til diabetes frem for at behandle dem, når de er opstået, ligesom rigtig mange diabetespatienter fortæller, at det giver dem øget livskvalitet at have pumpe. Man behøver eksempelvis ikke at spise på bestemte tidspunkter, og kan derfor være mere spontan.”

Dramatiske resultater viser 30 % lavere risiko

I det nye svenske studie blev 2.441 pumpebrugere og 15.727 penbrugere fulgt i næsten syv år frem til 2012. Alle type 1-diabetikere, der er i diabetesregistret, var med i undersøgelsen. Hvor forskerne først troede, at det måske var forskelle i uddannelse, alder, blodtryk og tidligere tilfælde af hjertekarsygdom, der gjorde sig gældende, kunne Soffia Gudbjörnsdottir på EASD-konferencen fortælle, at man kort før konferencen fik justeret for alle forskelle – og konklusionen blev blot endnu tydeligere:

“Resultaterne er temmelig dramatiske. Ser man på den samlede risiko for at dø, er risikoen 30 procent lavere, hvis man bruger pumpe i stedet for pen. Jeg tror ikke, det er pumpen i sig selv, der gør forskellen, men alt det, der følger med. Pumpebrugere får mere opmærksomhed af behandlerne, de får mere uddannelse, og de har lettere ved at komme i kontakt med en læge, når de har brug for det. Sådan er det ikke for dem, der bruger pen. Og så kan det være, at pumpebrugere oplever færre store blodsukkersvingninger, og det kan måske have betydning for hjertekarsygdom, fordi hjertet bliver mindre belastet. Men det er kun spekulationer,” siger Soffia Gudbjörnsdottir.

